

Goethe mint könyvtárhasználó. Mikor GOETHE 1775-ben Weimarba került, a hercegi könyvtár egyike volt Németország legjobb, legnagyobb könyvtárainak. Annak az óriási tudás- és ismeret-tömegnek, amit hosszú élete alatt magába gyűjtött, jelentős részét ez a könyvtár szolgáltatta. Ötvenhét esztendei weimari tartózkodása alatt sűrűn használta a hercegi könyvtárt, melynek keletkezése a XVI. századba nyúlik vissza. Hogy a német GOETHE-kutatásnak kezére járjon, a könyvtár mai vezetősége egykori kölcsönjegyzékek alapján hatalmas könyvben adta ki a GOETHE által kölcsönvett könyvek időrendi jegyzékét.¹ A jegyzék felületes szemlélete is arról győz meg, hogy ez a hihetetlenül sokoldalú szellem szüntelen tevékenységben és fáradhatatlan tanulásban és olvasásban igyekezett fölépíteni „léte piramisát“. A könyvtáros számára a kölcsönvett könyveknek ez a jegyzéke lényegesen többet jelent merő könyvcímeknél. Az alkotónak, a költőnek és a tudósnek egész élete munkája úgyszólván nyomon kísérhető ebben a jegyzékben. Itt látjuk, milyen behatóan foglalkozott élete második felében Faustja anyagával, nyomait látjuk a Reineke Fuchs, az Achilleis, a Benvenuto Cellini, a Költészet és valóság tárgyaival való foglalkozásnak. Keleti tanulmányaiból a Nyugat-keleti diván nőtt ki később. Sűrűn használ kosztümkönyveket, melyek színházi intendánsi működésével függtek össze s melyekre, mint az udvari ünnepélyek s álarcos multságok rendezőjének volt szüksége. A kölcsönjegyzékekben legsűrűbben a színtannal találkozunk. Utolsó kölcsönvett könyve is, egy héttel halála előtt, e tárgykörbe vág. A könyvek visszadásában a könyvtárügyeknek sok időn át főfelügyelője s ez az egyébként rendszerető szellem nem tanúsított mindenkor túlzott pontosságot. Gyakran évekig voltak kint nála könyvtári könyvek. Különösen olyan könyveket tartott magánál hosszabb ideig, melyeket sűrűn szeretett nézegetni. ECKERMANN-nal való beszélgetéseiből látjuk, milyen kedve telt mindig metszetek nézegetésében. Neki magának is volt jelentős metszetgyűjteménye és mindig volt nála a hercegi könyvtárból is néhány metszet-théka és metszetes könyv. „Ne múltjék nap, hogy valami szépet ne lássak!“ — ez volt jelmondata s szelleme és esztétikus életszemlélete frissességét nem szűnt meg tudatosan ápolni egész életében. A weimari könyvtár mellett sűrűn használta még a jénai és a göttingai egyetemi könyvtárakat. D. P.

¹ GOETHE, als Benutzer der Weimarer Bibliothek. Ein Verzeichnis der von ihm entliehenen Werke. Bearb. v. Elise von Keudell. Hg. v. Prof. dr. Werner Deetjen. Weimar: Hermann Böhlau Nachf. 1931. XIII, 391 p.